

رویکردی مبتکرانه در مدیریت انبار و کاهش نرخ ضایعات و فساد کالاها

فرزانه قنبری عدیوی^۱، سید محمد رضا صادقیان^۲

^۱دانشگاه آزاد اسلامی واحد لنجان، sahel.adivi66@gmail.com

^۲دانشگاه آزاد اسلامی واحد لنجان، Uni.sadghiyan@yahoo.com

چکیده

فلسفه وجودی انبار در سازمان های تولیدی و خدماتی به ویژه سازمان های تولیدی و صنعتی، پیشگیری از بروز اختلال در فرایندهای تولیدی و حمایت از این فرایندها در قبال تغییرات ناگهانی در مشخصه های عوامل تولید، از جمله قابلیت دسترسی و قیمت مواد اولیه و قطعات، میزان نرخ تقاضا و غیره است. نقش انبار در اقتصاد کشورهای مختلف متفاوت است. در کشورهای پیشرفته، انبارها حلقه هایی از زنجیر تولید، توزیع و مصرف می باشند و بدین وسیله تولید انبوه کارخانه ها و صنایع به دست مصرف کنندگان داخلی رسیده، یا به مراکز صادراتی منتقل می شود. در برخی کشورها که واردات کالا و مواد مختلف درصد زیادی از نیاز کشور را تشکیل می دهد، انبارها بطور عمده نقش واسطه را در انتقال کالا از مبادی ورودی کشور به مناطق مختلف و سپس توزیع محلی به عهده دارند. بنابراین استفاده از شیوه های صحیح انبار داری موجب کاهش هزینه های مربوطه می گردد که نهایتاً باعث کاهش بهای پرداختی از طرف مصرف کننده خواهد شد. از طرف دیگر، وضعیت انبارهای یک کارخانه تأثیر قابل توجهی بر امور جاری آن دارد. با توجه به نقش عظیم صنایع در فعالیت های اقتصادی هر کشور و اینکه حجم زیادی از سرمایه کارخانه ها به صورت کالا در انبار نگهداری می شود ضرورت توجه به انبار و مسائل مربوط به آن در صنایع روشن می گردد [۱]. یکی از مسائل مرتبط با انبار، مسئله کاهش نرخ ضایعات و فساد کالاها است. این موضوع در شرکت هایی که برای نگهداری تولیدات خود از سیستم های خاص و پر هزینه بهره می برند، اهمیت ویژه ای پیدا می کند. بنابراین انبارداری مناسب و روش های کاهش نرخ ضایعات و فساد کالاها، موضوع مهمی است که در این مقاله به آن پرداخته شده است.

واژه های کلیدی

انبارداری، انبار متقاطع، اقلام فساد پذیر، سیستم مدیریت انبار، کاهش نرخ ضایعات و فساد کالاها

مقدمه

انبارداری یک خدمت اقتصادی است و عبارت از تهیه و نگهداری کالا به منظور عرضه به موقع یا گسترش دادن مدت عرضه آن به نحوی که کالا برای مدت بیشتری قابل دسترس و مصرف باشد. در اقتصاد هر کشوری انبارداری حلقه ای از زنجیره تولید، انتقال، توزیع و مصرف به شمار رفته و نقش اتصال و واسطه را در انتقال کالا از

مناطق تولید به بازارهای مصرف و سپس توزیع محلی برعهده دارند [۱۶].

درصد زیادی از سرمایه سازمان ها را مواد اولیه و قطعات، تجهیزات و کالاهای آن تشکیل می دهد. لذا نگهداری و مراقبت دقیق از آنها و برقراری یک نظام صحیح اطلاعاتی برای کنترل موجودی انبار و یا زمان به موقع جهت سفارش و میزان سفارش کالا بسیار ضروری بوده و با بهبود وضع انبارداری می توان از زیان های ناشی از بی دقتی در نگهداری کالا جلوگیری نمود و به میزان سود سازمان افزود. در حوزه های بهداشتی، درمانی و بیمارستانها انبارها با توجه به نوع کالا، لوازم مورد نیاز واحدهای تحت پوشش به انواع مختلف تقسیم می شوند که تمامی آنها از سیستم انبارداری گذر می کنند [۱۷].

درصد قابل توجهی از درآمد ناخالص ملی هر کشور، به صورت مواد اولیه، محصول نیم ساخته و کالاهای ساخته شده در انبارها نگهداری می شود. البته نقش انبار در اقتصاد کشورهای مختلف متفاوت است. در کشورهای پیشرفته، انبارها حلقه هایی از زنجیر تولید، توزیع و مصرف می باشند و بدین وسیله تولید انبوه کارخانه ها و صنایع به دست مصرف کنندگان داخلی رسیده، یا به مراکز صادراتی منتقل می شود. در برخی کشورها که واردات کالا و مواد مختلف درصد زیادی از نیاز کشور را تشکیل می دهد، انبارها بطور عمده نقش واسطه را در انتقال کالا از مبادی ورودی کشور به مناطق مختلف و سپس توزیع محلی به عهده دارند [۱۶]. در چنین وضعیتی، بهایی که مصرف کننده برای کالا پرداخت می کند برابر مجموع قیمت خرید کالا، هزینه حمل و نقل، هزینه انبارداری و سود فروشنده است، که اغلب هزینه حمل و نقل و انبارداری در مقایسه با قیمت تمام شده کالا، مبلغ قابل توجهی را به خود اختصاص می دهد. استفاده از شیوه های صحیح و مناسب انبارداری و کاهش نرخ ضایعات و فساد کالاها، موجب کاهش هزینه های مربوطه می گردد که نهایتاً باعث کاهش بهای پرداختی از طرف مصرف کننده خواهد شد [۱۷].

انبار متقاطع یک استراتژی لجستیکی است که اولین بار در صنعت حمل و نقل آمریکا در سال ۱۹۳۰ مورد استفاده قرار گرفت [۱۵]. این استراتژی به عنوان یکی از اساسی ترین روش های توزیع و یک روش مفید در جهت کاهش موجودی و افزایش رضایت مندی مشتری در زنجیره تامین شناخته شده است. با اعمال انبارداری متقاطع، محصولاتی که در مکان های مختلف شبکه